

azt, akik életemet miben álljon, látták, hogy csak az angyalok élnek jobban az égben.“

Bod életének további állomásai: 1749-ben Magyarigenben „a Krisztus szolgája“ lett, kb. 20 év múlva pedig közfőjegyzővé választották következési joggal a püspökségre. Tekintélye mindenütt nagy volt, de, úgy látszik, irigyei neki is voltak fölös számmal. Életrajzírója szerint: „Testi alkotására nézve magistermetű, kövérkés, tiszteletet parancsoló tekintetű volt.“ Ifjúságának sanyarú nehézségei testét hamar kikezdték, fiatalon, már 48 éves korától kezdve sűrűn és komolyan betegeskedett. Lelke azonban töretlen volt, friss és haláláig kezében tartotta az író tollat. 1769-ben, egy koratavaszi napon 57 éves korában „e világi nyughatatlaniságból által vitetett az örök nyugalomra“. Sírja jeltelen, emlékezetét azonban — hisszük — nem temeti el sohasem „a veszedelmes idő.“ Zimándi Pius

NE HÁZASODJÁL BETEGEN!

A házasságok az égben köttetnek, tartja a közmondás. A házasság szentség, tanítja a katolikus egyház. A házasság a házasulandók legbelsőbb magánügye, mondják az érdekelt felek. Szabad-e tehát ebbe az államnak beleavatkozni? — kérdik a szabadság hívei. Gondolkozunk tehát nyugodtan erről a kérdéstről.

Be kell látnia mindenkinek, hogy a házasság nem magánügy, mert annak lehető emberi boldogsága két embert, két családot, a házaspár utódait érinti. Azon túl a községet, amelynek hasznára vagy terhére válnak. Végül az államot, amely családokból áll, a hadsereget, amelynek honvédekre van szüksége. A társadalmat, amely a haza érdekében hasznos munkát végez.

A keresztény házasság célja a családalapítás. Nincs tehát joga senkinek ahhoz, hogy olyan élettársat kössön magához, aki erre a nemzetfenntartó hivatásra nem alkalmas. De arra sem, hogy betegségével egészséges és gyanútlan házastársát megfertőzze. Ugyiszintén az is szörnyű bűn és felelősség, ha valaki betegsége folytán satnya és beteg utódoknak ad életet, azokat is szerencsétlenné teszi.

De hát érdemes-e erről beszélni, amikor senki sem akar betegten házasodni, senki sem akarja házastársát megfertőzni, tönkretenni és nyomorék, beteg gyermekéknél életet adni? Sajnos, nagyon érdemes. Mert, ha körülnézünk ismerőseink között, sok szerencsétlen házasságot, sok beteg családot találunk.

Ha a tisztességes ember tudja nem is házasodik betegten, mégis benne lappanghat a betegség, amelyről egyáltalában nem is tud. Vagy pedig természetét, súlyosságát nem ismeri. Ezért kell az államnak a házasság kérdésébe törvényerővel beleavatkozni: hogy megvédje a házasulandókat attól, hogy házastársuk őket megfertőzze, házaságuk meddő legyen, utódok betegek, nyomorékok legyenek, tehát terhére váljanak szüleiknek és a köznek.

Különösen két betegség az, amely a házasságokat a legsúlyosabb és tartós bajokkal fenyegeti: a tüdőbaj és a nemibaj. Mindkettő széleskörű

elterjedtsége miatt a „népbetegség“ nevet viseli. És mindkettőnek az az alattomos természete van, hogy aki benne szenved, magát egészségesnek vagy gyógyultnak hiszi.

Nem elég tehát a házasodáshoz a jóhiszeműség, mellyel valaki magát a családi életre mindenben alkalmasnak tartja. Szükség van arra is, hogy ezt orvosi vizsgálat hitelesen megállapítsa. Ezt kívánja biztosítani az 1942. február 1-én életbelépő törvény (1941. évi XV. tc.), amely a házasságkötés előtt szükséges orvosi vizsgálatot elrendeli (1.111/1941. sz. B. M. rend.). A törvény szerint csak az eskethető, aki tisztiorvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy fertőző gümőkórban (tüdőbajban) vagy nemibajban nem szenved. Evégből a hatóság meghirdeti azt a napot, lehetőleg a hetivásár napját, amikor a tisztiorvos a házasulandókat megvizsgálja és az erről szóló bizonyítványt kiadja. A házassági tanácsadással kapcsolatos vizsgálat a házasulandó kihallgatásával kezdődik; erről a tisztiorvos jegyzőkönyvet vesz fel, melyet a házasulandóval aláírat. Egyben azt is, hogy hamis adat közlése, vagy lényeges dolog elhallgatása egy évig terjedhető fogházbüntetéssel jár. A kihallgatás célja annak megállapítása, hogy a házasulandó és családja szenved-e gümőkórban és nemibajban, kezelték-e ilyen bajok miatt, vagy gyanús-e ezekre a bajokra.

Ezt követi a házasulandó orvosi vizsgálata, amelyet más orvos is végezhet, aki a vizsgálat eredményéről bizonyítványt állít ki. Legmegfelelőbb ebből a szempontból a legtöbb járásban már működő tüdő- és nemibeteg-gondozók szakorvosainak bizonyítványa. Ez esetben a tisztiorvoshoz el sem kell menni, csak az iratot beküldeni; a házassági engedélyt kiállítja.

Ha azonban a házasulandó betegnek, vagy betegségre gyanúsnak bizonyul, gyógyulásáig, illetve a gyanú tisztázásáig házassági engedélyt nem kaphat. A tisztiorvosi bizonyítvány díja négy pengő, de szegénysorsúak és 1000 P-n aluli vagyonnal rendelkezők ingyen kapják. Hasonlóképen ingyenes a vizsgálat a tüdő- és nemibeteg-gondozó-intézetekben is. Látnivaló, hogy a költség igazán jelentéktelen, — hiszen még a napszám is több ma —, de ez is csak a fizetni tudókat terheli.

Nagy szegényen, hogy az egyik elmaradott faluban a törvény első szelére valóságos házasodási láz tört ki. Egy pár tüdőbajos leányt sürgősen férjhez adtak, hogy lerázzák a család nyakáról. Egy beteges legény egy héten három leányt is megkért, de csak a negyedik ment hozzá. Mert attól féltek, hogy pár nélkül maradnak, ha orvosi vizsgálatra kerülnek. Attól azonban nem félnek, hogy a házasság bajuk fellángolására vezet, életük párját megfertőzik, — talán sírba döntik —, házasságuk magtalan marad, vagy hülye, nyomorék, beteges gyermekek születnek belőle.

No, de mondja, Mari néni, hozzáadná-e a tisztességben és becsületben felnevelt leányát egy vérbajos emberhez? De honnan tudja, hogy egészséges-e az a legény, aki körülötte forgolódik?

Vagy mondd, Pista öcsém, elvonná-e olyan leányt, aki hamarosan ágynak esik, esztendőszám köhécsel, köpdösi a vért, soványodik, panaszkodik, se a házi, se a mezei munkát nem bírja? Már pedig a gyengetüdejű leány ilyen: ha előbb nem, az első gyermekágy után ilyen lesz. Pedig leánykorában nem látszik rajta semmi.

De mindenkit kérdezek: szeretné-e, ha süketnéma, vak, hülye gyermeke lenne, amilyen a veleszületett vérbajosnál gyakori? Vagy ha szép, erős gyermekei egymás után pusztulnának el 20 éves koruk körül, ahogy ez tüdőbeteg családokban nem ritkaság?

Végül ne feledkezzünk meg a meddőségről. Van-e nagyobb csapás gyermekszerető ember számára, mint a meddőség, ha tudja, hogy ez a házasságba gondatlanul bevitt nemibetegség következménye, amiért Isten, házastársa és önmaga előtt felelős?

Ne tekintsük tehát a házassági tanácsadást és a velejáró orvosi vizsgálatot se zaklatásnak, se üres formaságnak. Mindnyájunk érdekében áll, hogy elkerüljük azt a sok bajt, bánatot, költséget, szegényt, szenvedést, amit a házasságba bevitt tüdő- és nemibaj jelent. Ma egy második világ-háborút élünk, vérvesztéseket szenvedünk, körülöttünk szaporább népek vannak. Ezért minden magyar élet százszoros jelentőségű számunkra. Csak hálások lehetünk a magyar orvosi rendnek, hogy teljes odaadással vállalta a házassági tanácsadással kapcsolatos sok, jórészt ingyenes munkát. Mert a hivatásáért és nemzetéért lelkesedő orvosi rend volt az, amely ezt a valóban fajvédő törvényt kiharcolta és előkészítette. Mindezt csak ezért, hogy a házasságok lehető boldogságát a maga részéről is biztosítsa. Jól látszik ugyanis, hogy a háború utáni új Európában, a megnövekedő hazában a magyarságra olyan hivatás vár, amelyet csak testben és lélekben egészségesebb, erősebb, szaporább családokból álló nemzedék tud teljesíteni.

Lássuk tehát be, hogy a házasság kérdésében nem elég a szépséget, vagyont, származást keresni; nem elég a fiatalok sokszor múló szenvedélye, a szülők, rokonok, barátok segítsége. Feltétlenül szükséges a házassulandók egészsége, mert ezt semmi a világon nem pótolhatja. Ez a törvény, amely a házassulandók egészségét védi, a házasság tartósságát, békéjét, boldogságát, a születendő gyermekek testi és lelki épségét védi. Megérdemli tehát, hogy megismerjük és megbecsüljük, javunkra fordítsuk, értékét, hasznát azoknak is megmagyarázzuk, akik ezt maguktól nem tudják belátni.

Zemplényi Imre

A MATEMATIKA GONDOLATVILÁGÁBÓL

Diákkorunknak sok élménye fűz bennünket a matematika-órákhoz. Vannak sokan, akik még felnőtt korukban sem tudnak bizonyos ellenszenv nélkül visszagondolni a régen elfelejtett sinusok és cosinusok világára. A diákság, majd később a felnőttek nagyobb része idegenkedik ettől az igazán szép és tiszta tudománytól. Viszont aki mélyen belekóstol, gyakran egész életére rabja lesz.

Mint ennek a szép tudománynak hivatásos terjesztője, sokat foglalkoztam azzal, hogy mi lehet az oka ennek az idegenkedésnek és hogyan lehetne azt eltüntetni. Sokan külön matematikai készségről beszélnek, amelynek hiánya esetén hibaváló minden erőlködés. Ez a legveszedelmesebb és egyúttal legkényelmesebb álláspont. A kezdeti sikertelenség mindjárt kedvét szegi a tanulni vágyónak. „Minek erőlködjem, ha nincs érzékem hozzá?” Ilyen felfogás mellett a diák nem tud, de sokszor nem is akar beleilleszkedni